mezi čas

NEBOLI

inter něco

UPLYNULÉ PĚTILETÍ ČESKÉHO AMATÉRSKÉHO LOUTKOVÉHO DIVADLA

VYDÁNO K 40. LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI

MEZIČAS neboli INTERNECO

Vývoj loutkářství a vývoj jednotlivých souborů, jež ho utvářejí, má svoji logiku, svou vlastní periodizaci svébytnou v délce, počátcích i koncích, a nijak nesouvisí s mechanickým sčítáním dekád a polodekád.

Je tedy vlastně nesmyslné psát stati či úvahy ke kulatým výročím. Navíc pět let, jež uplynuly od poslední shrnující brožury o Loutkářských Chrudimích 1976-1985, je příliš krátká doba (zvlášť při nulovém odstupu od ní) na postižení nějakých výraznějších trendů amatérského loutkářství, jak se jevily v zrcadle vrcholně amatérské přehlídky (zvlášť, když to nebyla doba zlomová).

Ale protože vydávat publikaci k ukončení určité fáze přirozeného (logického) vývoje loutkářství nelze - až na další můžeme takovou fázi s jistotou určit teprve po určitém časovém odstupu - využijme alespoň možnosti, již máme, a zkusme načrtnout v hlavních rysech, kudy jsme se v oněch pěti letech pohybovali a kde jsme dnes. Velký zlom společensko-politický nás navíc nutí i k zamyšlení nad širšími souvislostmi vztahu vývoje společnosti a amatérského loutkářství.

Začněme statisticky: za uplynulých pět let jsme viděli na Loutkářských Chrudimích šedesát pět inscenací amatérských souborů z Čech a Moravy, pět slovenských hostů, pět inscenací českých profesionálních loutkových divadel a dvacet individuálních výstupů, o třiatřiceti inscenacích divadelních poutí nemluvě. Byl by div, kdyby to všechno byly jen věci prvotřídní. A tak se vedle inscenací toho jména hodných objevovaly přirozené i věci vyvolávající onu notoricky známou otázku "který ... to sem vybral". Inu, vybraly kraje, z toho

nejlepšího co měly. Geograficky vzato viděli jsme tedy obraz špičkové loutkářské tvorby českých zemí. A je potěšující, můžeme-li jako prvý bod konstatovat, že přes všechny propady, které se objevily v každém ročníku tohoto pětiletí, solidní kvalitativní střed se zdá dnes mnohem širší.

Spor, který určoval vývoj předcházejícího období - spor mezi divadlem autorským a reprodukčním přešel z roviny vzrušených střetů do fáze poklidného uznání faktu, že tvořivost je nutná. Ne, že by se netvořivé, reprodukční divadlo tu a tam nevyskytlo i na LCH. Ale je rozpoznáváno a vykazováno, kam patří. Tvořivost se stala samozřejmým předpokladem tvorby. To, zda se uplatňuje na poli autorského divadla nebo divadla interpretačního, je už jen druhotná nuance.

Zvýšilo se povědomí o potřebách dramaturgie a režie. Zdá se, že se definitivně uzavřela éra, kdy "se hrály loutky" pro loutky samé. Ze zvyku, pro udržení tradice, aby se něco dělalo, aby se využil zděděný fundus. Drtivá většina souborů, které v posledních letech dosahují dobrých výsledků, nemá na začátku požadavek zahrát něco s loutkami, nýbrž potřebu vyjádřit se, pobavit se, tvořivě se s čímsi vyrovnat, oslovit , pobavit, potěšit diváka. A teprve následně hledají čím; hledají prostředky, jimiž za jistých okolností mohou být i loutky, k nimž je teprve dodatečně za jistých okolností přivádí jejich cítění, vkus a rozum. To není pohroma. To je vyšší stupeň uvažování o loutkovém divadle - a jeho záchrana pro budoucnost.

Zmíněný nový přístup je patrný i z toho dnes již zcela převládajícího příznačného jevu, že valná většina souborů dnešních LCH si pro své konkrétní a jedinečné inscenace vytváří konkrétní a jedinečné loutky (i scénu) právě pro tuto a žádnou druhou inscenaci. (Jedinečností se zde samozřejmě nemyslí nejvyšší stupeň kvality, ale prostě jen odlišnost, individuálnost.)

Spolu s tím se pomalu upozaďuje letitý spor o tzv. "živého herce" (nesmyslnost toho termínu vynikne, když si uvědomíme, že jeho protikladem je herec mrtvý; či snad mrtvá

loutka?) a mění se podstata jeho funkce a postavení na jevišti loutkového divadla: mizí prioritní polarita herec--loutka ve prospěch totálního divadla, v němž herec i loutka jsou jen jedněmi ze systetizovaných složek inscenace, ve funkci rovnocenných s dynamickou scénou, hudbou či slovem.

Došlo i k novému stupni zhodnocení přístupu souborů k tvorbě. Onoho přístupu, který byl určující pro vývoj amatérského loutkářství posledních patnácti let. Již dávno, zdá se mi, nejde jen o to, že orientace práce dovnitř souboru je prvořadá vzhledem k její smysluplnosti pro členy souboru a rozvoj jejich občanské tvořivosti, tj. ve vnitřních aspektech; to zůstává předpokladem. Stále zřetelnější však je, že toto obracení se do a čerpání ze sebe sama, je jediným možným smysluplným východiskem tvorby inscenace; kvalita metodická se stala kvalitou inscenační. A to jsme u pramenů tvorby. U jejího základního kamene, bez nějž není umění. A nebude. Bez něj bude jen předvádění dovedností, podívaná jako je ohňostroj či žonglérské číslo. A právě o to se v předcházejících letech vedl spor. Zda loutkové divadlo je jen druh dovednosti - tedy podívaná - nebo umění.

Zvětšení šíře záběru i na dospělého diváka postavilo amatérskému loutkářství vyšší laťku, jejíž dosahování se průkazně kladně projevilo i na amatérském loutkovém divadle pro děti, jehož kvalita ve špičkách i průměru je dnes srovnatelná s loutkovým divadlem pro dospělé a povětšinou přesahuje úroveň toho, co pro děti hrají soubory "herecké".

Ostatně, dnes už nás nijak nepřekvapuje účast špičkových loutkářských souborů na přehlídkách a dalších akcích širšího amatérského zaměření - nejen na Jiráskově Hronově, který to má od roku 1989 v "popisu práce", ale i na Šrámkově Písku, FEMADu a jinde, kde jsou loutkářské soubory rovnocenými, často i tón udávajícími partnery. Amatérské loutkářství se vymanilo z mindrákovitého izolacionismu, emancipovalo se a jeho nové sebevědomí přináší plody.

Tolik jednotlivé rysy vývoje, jak vykrystalizovaly v posledních pěti letech. Rysy vesměs pozitivní. Pokusíme-li

se však pohlédnout na ono období z poněkud širších perspektiv, zařadit je do dlouhodobějšího kontextu, objeví se nám obraz ne už tak jásavý.

Po životadárné éře přínosného hledání, výbojů a bouřlivého kvasu prvé poloviny 80. let nastalo v jejich druhé polovině období přešlapování, stagnace, jakoby ztráty smyslu, s nimiž se dostavila i ztráta výsledků, zpomalení vývoje. Tak jako v celé společnosti. Byli jsme všichni zřejmě unaveni tím nekonečným tkvěním v bezčasí, cestováním po cestách, jež nikam nevedly.

V této souvislosti se ovšem vnucuje otázka, jak to, že sedmdesátá léta, tedy léta té nejagresivnější normalizace byla dobou kvasu moderního českého amatérského loutkového divadla, jehož plody pak naplno dozrály počátkem let osmdesátých. To má ovšem své objektivní důvody:

1. umění se v útlaku mnohdy daří - útlak dává umění o poslání víc, dává mu smysl i téma odboje,
2. amatérské divadlo bylo v té době jednou z mála společenských činností, v nichž bylo možné uplatňovat se tvořivě, smysluplně a dokonce relativně svobodně,
3. začal fungovat efekt společenství, srozumění lidí stejně smýšlejících a stejně cítících; byl to i jakýsi druh vnitřního exilu, na rozdíl od hýčkání rodinných haciend a limuzin však zaměřený zpátky ke společnosti.

Plynoucí léta a snad nejvíc skutečnost, že změna nepřicházela ani když ji vnější podmínky, na které jsme se vždy vymlouvali, umožňovaly, však měla za následek u většiny lidí únavu, vyčerpanost, skleslost, skepsi, mnohdy i nepřiznanou nevíru v smysl čehokoli. Vnitřní dynamika, vyvěrající z víry v dočasnost tohoto stavu a nutnost jeho změny se začaly vyčerpávat, jak se jednotkou dočasnosti stávalo "věčno".

Ať jsme chtěli nebo ne (a nechtěli jsme), ať jsme se tomu jakkoli snažili vymknout (a snažili jsme se), bylo těch posledních pět let dobou mrzutého kocovinného přečkávání.

Nebylo už asi sil či chuti či nálady.

Pokračováním toho nemohl nebýt ani ročník 1990. Vždyť co mohlo za bouřlivý půlrok od revoluce vzniknout nového? A tak 39. LCH čerpala ještě z toho, co bylo vytvořeno či alespoň započato před listopadem 1989.

Nelze však vidět zdroje stagnace oněch posledních pěti let jen v společensko-politických okolnostech - i když ty jsou vždy podstatné ať už tím, že limitují, formují a deformují umělecké projevy, nebo naopak provokují protitlaky v nich.

Neobjevily se ani vnitřní impulsy přicházející z loutkářství samotného. Netvořivé divadlo reprodukce přestalo být klíčovým problémem, a tím i oním negativním antivýchodiskem, a neobjevilo se nic nového - ani kladného, ani záporného - co by mělo sílu provokovat k vyrovnávání se, překonávání či popírání. Neobjevily se nové impulsy obsahové ani tvarové.

Ten stav (byť program letošní 40. LCH vypadá slibně), obávám se, trvá dosud. Čekáme - ale lépe by bylo říci hledáme - novou fázi loutkářského divadelnictví.

Byly však za těch pět let i výjimky z řečené stagnace. Největší z nich je cesta svitavského Céčka, jež je zároveň ukázkovým příkladem všech na počátku jmenovaných rysů posledních pěti let.

Bylo už řečeno, že vývoj každého souboru má svou individuální logiku, svou vlastní časovou dannost netotožnou s etapami kulatých pěti či desetiletí. Céčko svou drahou jen dokazuje již vícekrát odpozorovanou skutečnost, že cyklus intenzivně, živě žijících a pracujících souborů má délku 6-8 let (netýká se souborů, které přežívají dvacet, padesát i sto padesát let, aniž se za tu dobu kdykoli stanou skutečným společenstvím uměním intenzivně žijících lidí). A tak i Céčko zachycujeme na začátku jeho sedmiletého cyklu v roce 1983, v němž se z bolesti rodí potřeba hledání živé vody v Zlato-

vlásce. Hlavně ji (necháme-li stranou jejího o tři roky staršího předchůdce Šťastného prince) se vydalo Céčko na cestu hledání hlubokých lidských témat, na cestu hledání obsahu - a formu učinilo na něm závislou. I proto se dostávalo Céčko na hranice loutkářství a výtvarného divadla či zase divadla poezie, nebo, pro někoho, dokonce tuto hranici překračovalo.

Karel Šefrna a jeho parta poté, co se prokousali osobní krizí, dokázali přetavit vše, čeho bylo předtím dosaženo, do nové, intimnější a zároveň v dosahu širší podoby hledání lidskosti a lidského společenství od jednotlivce k jednotlivci. Bylo to hledání člověka, člověčenství, spoluprožití času a prostoru, spoluúčasti a účastenství s druhým. (Asi jim ta krize prospěla, neboť je přivedla k zvnitřnění, k hlubšímu pohledu na divadlo, jeho smysl a obraz světa v divadle.)

Jejich jednotlivé inscenace jsou jen milníky této cesty: Edward, ... jako pel? (na LCH 1988 byl jako host), Moře, Hamlet.

O nový druh komunikace se snaží řadu let i sudoměřický soubor Tatrmani, jehož anekdotické či blasfemické miniatury oživují LCH již od roku 1983 (Příběh). Zde je to však spíše cesta přímého oslovení, jakési přednášky, oznámení, v němž se skrývá silný, až agresivní intelektuální atak. Brůčci pracují hojně s metodou šoku, provokace, překvapení, záměrného "antidivadla" (Kašpárkova poslední šance, Klasické romantické drama). Výjimkou byla inscenovaná poesie A když je někdy všecko na draka a pokus o "pravidelnou" inscenaci O hadu Šivarovi.

O totální divadlo usiluje třeboňský soubor PEKUF (původně Loutkářský soubor MěKS Třeboň), který několik let úspěšně rozvíjel svou představu hudebně-voicebandového divadla s loutkami (Asagao, Krysař, Píseň o lásce a smrti korneta Kryštofa Rilka). Režijní promyšlenost a syntetické prolnutí slova, hudby, výtvarného znaku a pohybové akce činily z jeho

inscenací inspirativní momenty tří za sebou jdoucích ročníků.

Další inscenace tak či onak se vymykající z řečeného přešlapování byly spíš jednotlivé výjimky. Ať se společnost pobaví vitiněveského Baretu S, Commédia delĺ marke Divadla na podlaze z Lokte nad Ohří a Smrt panenky brněnského Domina (všechny tři 1986) si byly blízké nejen úsilím o postižení společensky závažných problémů, ale i uplatněním divadla, v němž loutka je "jen" jedním z prostředků výpovědi.

Ivana Valtová vnesla na chrudimské jeviště nefalšovanou hravost, naplněnou inteligentní tvořivostí, stejně jako soubor jičínských učitelek s inscenací Černíkových Malých pohádek (obojí 1988), inspirovaných rok předtím na LCH hraným svitavským Edwardem. Téže krevní skupiny je i inscenace olomouckého souboru Fkufru Klepy (1989), využívající asociativních metaforických principů zobrazování.

Souzvukem výtvarně zajímavé složky a její akční realizace zaujal v roce 1989 Don Šajn plzeňského souboru V boudě.

Revoluce z roku 1989 odstranila tísnivý lidský pocit beznaděje, nová situace však přinesla divadelnictví, loutkářství a amatérskému loutkářství některé nové problémy. Na jedné straně padlo politické dohlížečství tajemníků a tajemníčků, zmizel pocit neustálého "musení" a "nesmění", na druhé straně tím však pro mnohé zmizelo i tématické zacílení.

Lidé na obou stranách rampy jsou roztěkaní z nezvyklého množství i kvality nových informací, které nestačí ani zaznamenávat, natož vstřebávat, jsou roztěkaní z toho, že se mnohem častěji dostávají do jim neznámých situací, že se kolem nich děje spousta věcí, jež sotva stačí zpracovávat. U dospělých diváků se to projevuje tím, že se zmenšil jejich zájem o divadlo jako zdroj dalších - byť v tomto případě estetických - informací, klesá návštěvnost, klesá i zájem

pořadatelů, trpících chronickým nedostatkem peněz; u divadelníků tím, že se obtížně soustřeďují, obtížně orientují, nemají dostatek zažitého materiálu, nekrystalizuje z něj nový pohled na svět, jenž by utvářel umělecký řád, chybí jim prostě onen pro umění nutný přebytek cíleného tlaku, z něhož vzniká umělecké dílo. A v zpětné reakci na "zájem" publika ztrácejí divadelníci i jistotu o potřebnosti a smysluplnosti svého činění.

Řada amatérských divadelníků nalézá konečně možnost plného uplatnění ve své profesi, která též mnohdy začíná vyžadovat i víc času a sil. Mnozí se dokonce dostali do vedoucích funkcí v obcích a na okresech, což je zcela absorbuje.

Lidé - samozřejmě i amatérští loutkáři - začínají víc uvažovat o profitním využití svého času.

Se vstupem do tržních vztahů se sice soubory osvobodily od poručníkování dramaturgického a režijního (nikdo jim už nenařizuje co, kdy a jak hrát a co ne), mnohde se však zhoršily jejich provozní podmínky až za hranici únosnosti: nejsou místnosti na zkoušení a hraní či peníze na ně, nejsou peníze na materiál.

Před námi se v nové společenské i individuální situaci otevírají nové problémy dramaturgické (neboť dramaturgie je vždy hledání vztahu, hledání cesty k současnosti) a zůstávají problémy režijní (neboť režie je především schopnost tyto vztahy jevištně zviditelnit a zeslyšitelnit, jevištně je vytvořit jazykem této doby).

Vypadá to jako výčet stesků či dokonce záporů? Ne! Věřte mi, že naše svoboda a nezávislost jako lidských bytostí má větší cenu než drobné radůstky a krmení, které nám byly dopřávány v kleci. Uvádím zde ony problémy jen proto, abych pokud možno objektivně zachytil a zmapoval situaci v přelomovém bodě, kdy staré doznívá a nové ještě nejsme schopni rozeznat. I v umění a především v umění.

Jsme v roce nula, kdy tak, jako ve všech sférách našeho života, i v loutkářství se ukazuje, že řada lidí byla nespravedlivě odstrkována a ubližována, že však nikde za bukem nestály houfy schopných a do té doby utlačovaných loutkářů, režisérů, loutkoherců, scénografů, muzikantů, teoretiků a kritiků. Jsme svobodní, můžeme teď všichni svou pravdu říkat - a hlavně dělat - naplno. Tak jako v celé společnosti se teď může naplno ukázat - a ukazuje se - jací skutečně jsme a na co máme. A to, zda budeme v budoucnosti lepší, záleží jen na nás.

Luděk Richter

Vystupující soubory

Středočeský kraj:

Loutkářský soubor DK ROH AZNP Mladá Boleslav
Ladislav Dvorský - František Grosman: Skákavá princezna

Severočeský kraj:

Divadlo LOUTKA, DK ROH CHZ ČSSP Litvínov
Vlastimil Novák: Jak si permoníci vytancovali lomikámen

Východočeský kraj:

Tvůrčí skupina BARET S, OB Vitiněves
Anatole France: Ať se společnost pobaví

Loutkářský soubor ČMUKAŘI, OB Modřišice
Daniela Weissová - Jaroslav Ipser: Jak Kašpárek...

Loutkářský soubor HAD, PKO Hradec Králové
Jiří Polehňa: O prázdném kufru a kouzelné konvi

Jihočeský kraj:

Loutkářský soubor TATRMANI, OB Sudoměřice u Bechyně
Josef Brůček: Poslední Kašpárkova šance

Mateřská škola Jistebnice
Alena Procházková: Problémy pana Poplety

Západočeský kraj:

Divadlo NA PODLAZE, OB Loket nad Ohří
Ladislav Vachrlon: Commédia delĺ marke

Divadélko POD ROUROU, Domov mládeže Karlovy Vary
Milada Mašatová: O zlé koze

Severomoravský kraj:

Loutkářský soubor SKŘÍTEK při SZK Jeseník
Dobroslava Šibravová: Dobrý den, sluníčko

Loutkářský soubor OK ROH Vítkovic, Železáren a strojíren KG
Aristofanes: Ptáci

Jihomoravský kraj:

Soubor DOMINO, OKVS Brno I
Viktor Dyk: Smrt panenky

SSR:

Bábkový súbor L, LŠU Levoča
Jozef Mokoš: Kamarát

Host přehlídky:

Ústřední loutkové divadlo Praha
Daisy Mrázková: Auto z pralesa

Porota

předseda: Alois Tománek, vedoucí větve režie a dramaturgie v Praze

členové : Nina Malíková, odborná ~~pracovn~~ice Divadelního ústavu v Praze

Vlasta Polednová, dramaturgyně Ústředního loutkového divadla v Praze

Luděk Richter, studující DAMU v Praze

dr. František Sokol, ředitel Naivního divadla v Liberci

tajemnice poroty : Eva Machková, odborná pracovnice Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze

Ocenění

- Patricii Homolové za herecký výkon v inscenaci Smrt panenky
- Jaroslavu Ipserovi za loutkoherecký výkon v inscenaci Jak Kašpárek ...
- Josefu Brůčkovi za autorsko-interpretační ztvárnění inscenace Kapšpárkova poslední šance

Semináře

A - třída pro učitelky mateřských škol - lektor Jiří Oudes

B - třída pro učitelky mateřských škol se zaměřením na inscenování jednoduchého výstupu na základě literárního textu - lektor Karel Šefrna

C - třída pro absolventy střední pedagogické školy - lektorky Milada Mašatová a Jitka Tláskalová

D - loutkoherectví s důrazem na techniku jevištní řeči - - lektorka Jana Hladíková

E - Studio mladých - lektor Jan Dvořák

Další akce

Netrhejte růže a dejte mi jitrnici. Přehlídka nejúspěšnějších individuálních výstupů s loutkou z let 1977-1985 - SAL SČDO

- Netrhejte růže - Emil Malý, LD Jiskra Praha 8
- Lesní balada - Blanka a Karel Šefrnovi, LS C Svitavy
- Housenka Eliška - Jitka Šantrůčková, Pardubice
- Dejte mi jitrnici - Růžena Tefrová, František Valena, Čestmír David, Říše loutek Praha
- Když si já zazpívám - Dobroslava Šibravová, Rafaela Orgáčová, LS Skřítek Jeseník
- Ze života - Milada, Emil a Jakub Malých, LS Jiskra Praha 8
- Hrubínovy pohádky - Hana Dotřelová, Říše loutek Praha
- Klasické romantické drama - Josef, Petr a Jan Brůčkovi, LS Tatrmani, Sudoměřice u Bechyně

Divadelní pouť:

Divadelní soubor ŠUPINA Vodňany - František Zborník - - Vyber si, synku

DRC (Divadlo rodinných celků) Kaplice - Bejvávalo (lidová poezie)

Loutkářský soubor C Svitavy - Duranty: Ruka

Loutkářský soubor PIMPRLE Praha - Povedené služebnictvo

Skupina Jádro Říše loutek Kroměříž - Pláštěnka aneb Bryčka na prodej (francouzská pouťová fraška)

+ drobné výstupy, scénky, písničky ...

Vystupující soubory

Praha:

KLIKA, divadlo PKO JF v Praze 7
Jenovéfa (hra na motivy lidových loutkářů)

Severočeský kraj:

Divadlo U HODIN, LOUTKA, OK ROH CHZ ČSSP Litvínov
Maurie Maeterlinck - Jana Lavičková: Poslední zemře zítra

Loutkářský soubor PRUŽINKA, ZK ROH n.p. Autobrzdy Jablonec nad Nisou
Ljuba Štíplová: O drakovi, Gennadij Cyferov: Sloní trápení

Východočeský kraj:

Loutkářský soubor MLS, SK ROH Semily
Zdeněk Lindner: O cereviči Ivanovi

Loutkářský soubor C, SK ROH Svitavy
Karel a Blanka Šefrnovi - Edward Lear: Edward

Jihočeský kraj:

Loutkářský soubor MěKS Třeboň
Miloš Vodička: Asagao

Loutkářský soubor TATRMANI, OB Sudoměřice u Bechyně
Milena Lukešová: A když je někdy všecko na draka

Západočeský kraj:

Duo JEN TAK, odbor školství ONV Klatovy
Jaroslav Ipser - Daniela Weissová: Dračí pohádka

Severomoravský kraj:

Divadlo FKUFRU, PKO Olomouc
Lubomír Feldek: Kouzelník a květinářka

Jihomoravský kraj:

ŘÍŠE LOUTEK, SK ROH Kroměříž
Jiří Středa - Pavel Polák: Povídej, paňáco

Loutkářský soubor ZDRAVÍČKO, SKP Třebíč
Miloš Blaha: Princezna Růženka

SSR:

Bábkový súbor PODHORČAN Mestského osvetového strediska Podhorie
Gabriela Brajerová-Pataraková: Nič

Host přehlídky:

Východočeské loutkové divadlo DRAK Hradec Králové
Karel Sabina: Prodaná nevěsta

Porota

předseda: dr. František Sokol, Naivní divadlo v Liberci
členové : Alena Exnarová, Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi
Pavel Kalfus, Naivní divadlo v Liberci
Jiří Oudes, 3. lidová škola umění v Plzni
Luděk Richter, Ústřední loutkové divadlo v Praze
tajemnice : Eva Machková, Ústav pro kulturně výchovnou činnost v Praze

Ocenění

- kolektivu Loutkářského souboru C SK ROH Svitavy za inscenaci Edward
- Blance a Karlovi Šefrnovým za dramaturgicko-režijní ztvárnění inscenace Edward
- Miloslavu Poesovi za hudebně zvukový plán inscenace hry Asagao
- Marii Poesové za režii hry Asagao

- Zdeňku Lindnerovi za loutky k inscenaci hry O careviči Ivanovi
- Josefu Brůčkovi za angažovanou práci s mládeží na inscenaci A když je někdy všecko na draka
- Petru Rozsypálkovi za herecký výkon v roli Poplety v inscenaci Povídej, paňáco

Semináře

- třída pro učitelky mateřských škol - Základy dramatické výchovy (1. ročník tříletého cyklu) - lektoři Krista a Jiří Bláhovi
- třída pro učitelky mateřských škol - Základní zásady loutkářské dovednosti (2. ročník tříletého cyklu) - lektorka Jana Hladíková
- třída pro učitelky mateřských škol - Práce na individuálním výstupu (3. ročník tříletého cyklu) - lektor Boris Šlechta
- Studio mladých - lektoři Jan Dvořák a Richard Pogoda
- Dramatizátorský seminář - lektorka Eva Hanžlíková

Další akce

Divadelní pouť:

Anebdivadlo Praha - Bohumil Hrabal: Pábitelé

Loutkářský soubor Radost Strakonice - Antonín Wolf: Hacafán aneb Kecafán

Skupina Jádro Říše loutek Kroměříž - Pláštěnka aneb Bryčka na prodej (franc. pouťová fraška)

Loutkářská třída Lidové konzervatoře Východočeského kraje - ukázky z práce

LŠU Žerotín Olomouc - Kramářské písně

+ drobné výstupy, písně, atrakce atd.

Vystupující soubory

Praha:

Loutkářský soubor ZA STOLEM, MŠ Praha 5 - Lochkov
Milada Mašatová: Pohádka o drakovi

Severočeský kraj:

Loutkářský soubor PRUŽINKA, ZK ROH Autobrzdy Jablonec nad Nisou
Alois Mikulka - Jiřina Bajgarová: Palačinková Pepinka

Loutkářský soubor VŘETÉNKO, ZK ROH Bytex Liberec - Vratislavice
Josef Brukner: Jak se vajíčko učilo zpívat

Východočeský kraj:

Loutkářský soubor C, SK ROH Svitavy
Jiří Wolker - Karel Šefrna: ...jako pel? (inspirativní představení)

Sekce učitelek mateřských škol při OPS Jičín
Michal Černík: Malé pohádky

Loutkářský soubor HAD, PKO Hradec Králové
Jiří Polehňa: ... ale když ona je zakletá

Jihočeský kraj:

Loutkářský soubor NITKA, ZK ROH n.p. Jitex Písek
K. J. Erben - Šárka Samcová: Pták Ohnivák a liška Ryška

Loutkářský soubor MěKS Třeboň
Viktor Dyk - Miloslav Poes: Krysař

Západočeský kraj:

Dětský loutkářský soubor MYŠÁCI, 3. LŠU Plzeň
J. V. Svoboda: Myší srdce

Loutkářský soubor STŘÍPEK, OŠ NV města Plzně
Dagmar Jandová: Nesmysl! Nesmysl?

Severomoravský kraj:

Loutkářský soubor OK ROH Vítkovic, Žel. a strojíren KG
Milena Marková: Tanec s čertem

Loutková scéna JITŘENKA, OK ROH OKD Ostrava-Poruba
Čert a Káča (na motivy pohádky Boženy Němcové)

Jihomoravský kraj:

Loutkové divadlo JITŘENKA, ZK ROH Zbrojovka Brno, k.p.
Josef Kainar: Zlatovláska

SSR:

Bábkárský súbor GONG ÚDPM KG Bratislava
Marica Mikulová a kolektiv: Jarmočné divadlo

Host přehlídky:

Divadlo dětí Alfa Plzeň
Anna Dudková: Oberon

Porota

předseda : Jiří Oudes, ředitel LŠU v Plzni
členové : Alena Exnarová, odborná pracovnice Muzea loutkářských kultur v Chrudimi
Pavel Kalfus, výtvarník Naivního divadla v Liberci
Vlasta Polednová, dramaturgyně Divadla Spejbla a Hurvínka v Praze
Pavel Vašíček, režisér Divadla dětí Alfa v Plzni
tajemnice: Eva Machková, odborná pracovnice Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze

Ocenění

- **Miroslavě Absolonové za loutkoherecký výkon v inscenaci Tanec s čertem**

- Daně Jandové a Martině Jeníčkové za tvůrčí podíl na inscenaci hry Nesmysl! Nesmysl?
- Marii a Miloslavu Poesovým za režijně hudební pojetí inscenace Krysař V. Dyka
- Sekci učitelek mateřských škol při OPS Jičín za inscenaci poezie Michala Černíka
- Loutkářskému souboru Městského kulturního střediska Třeboň za inscenaci Krysaře Viktora Dyka a Miloslava Poese

Semináře

A - Základy dramatické výchovy (1. ročník tříletého cyklu pro učitelky mateřských škol - lektoři Krista a Jiří Bláhovi

B - Loutkářské dovednosti (2. ročník tříletého cyklu pro učitelky mateřských škol) - lektorka Jana Hladíková

C - Práce na individuálním výstupu (3. ročník tříletého cyklu pro učitelky mateřských škol) - lektor Karel Vostárek

D - Seminář pro vedoucí dětských loutkářských souborů - lektorky Milada Mašatová a Jitka Tláskalová

E - Studio mladých: Píseň a loutka - lektoři Jan Dvořák a Richard Pogoda

F - Režie (temporytmus) - lektor Luděk Richter

Další akce

Finále V. přehlídky individuálních výstupů s loutkou a malých loutkářských forem - SAL SČDO

- Vlk a beránek - Barbora Tyllerová, Pavlína Kolářová, Říše loutek Praha
- Davidova prostopášnost - Lenka Plachá, Praha
- Datlíkova mašinka - Nina Petrasová
- Malý princ - Markéta Krátká, Praha
- Duhové pohádky - Marie Grmelová, Blanka Šolcová, Jiřina Jirušková, MaK Svitavy

- Davidova prostopášnost - Miroslav Hartman, Miloš Morvai, Ivana Hrubá, D99 Aš + Pimprle Praha
- O zmrzlém králi - Šárka Slabochová, Nitka Písek
- Etuda pro sluníčko - Josef Pikner, Říše loutek Praha
- Nedaleko Zborovice - Jarmila Hadamová, Lenka Rozehnalová, Sandra Pogodová, LŠU Žerotín Olomouc
- Starý dům - Kateřina Bláhová, Jiří Polehňa, HAD Hradec Králové
- Líná pohádka - Vladimír Hruška, Říše loutek Praha
- O červené Karkulce - Ivana Valtová, Loutka Litvínov

Divadelní pouť

Divadelní soubor Lampa Praha - Mellem
LŠU Žerotín Olomouc - Kramářské písně
Loutkářská třída Lidové konzervatoře Východočeského kraje - Dům u pětiset básníků
Ivana Valtová, Litvínov - O červené Karkulce
Julie a spol. Praha - Shakespeare - František Watzl: Hamlet
+ drobné výstupy, písně, atrakce atd.

Vystupující soubory

Středočeský kraj:

Loutkářský soubor NA ŠPEJCHAŘE, KaSS Liteň
Nina Cassikanová - Ladislav Dvorský: O zvědaném slůněti

Severočeský kraj:

Stálé loutkové divadlo, DK ROH Louny
Jaroslav Velinský: Pátek a Crusoe, SSRO

Loutkářský soubor PRUŽINKA, ZK ROH Autobrzdy Jablonec nad Nisou
Rudyard Kipling: O kočce, která chodí sama

Loutkářský soubor VŘETÉNKO, ZK ROH Bytex Liberec-Vratislavice
Karel Novák: O kůzlátkách

Východočeský kraj:

Loutkářský soubor HAD, PKO Hradec Králové
Jiřina Kuželová - Alexej Tolstoj: Zlatý klíček

Loutkářský soubor MaK, SK ROH Svitavy
Gyula Urbán: Bleděmodrý Petr

Loutkářský soubor C, SK ROH Svitavy
Olga Hejná - Jiří Žáček: Moře

Jihočeský kraj:

Loutkářský soubor TATRMANI, OB Sudoměřice u Bechyně
Josef Brůček: O hadu a Šivarovi (dramatizace arménské pohádky)

Loutkářský soubor PEKUF, MěKS Třeboň
Rainer Marie Rilke: Píseň o lásce a smrti Korneta Kryštofa Rilka

Západočeský kraj:

Loutkářský soubor V BOUDĚ, DK ROH Plzeň
Don Šajn (hra lidových loutkářů)

Severomoravský kraj:

Loutkářský soubor DK ROH Vítkovic, Žel. a strojíren KG
Karel Havlíček Borovský: Král Lávra

Loutkové divadlo ČTYŘLÍSTEK, DK ROH Slezan Frýdek-Místek
Milada Mašatová: Čtyři pohádky o drakovi

Loutkářský soubor FKUFRU, PKO Olomouc
Pavel Němeček a kolektiv: Klepy

Jihomoravský kraj:

Loutkové divadlo JITŘENKA, ZK ROH Zbrojovka Brno
Oldřich Augusta: Krakonošův les

Loutkářský soubor PLAMÍNEK, ZV ROH OÚNZ Jihlava
František Nepil: O nafoukaném králi

SSR:

Bábkový súbor STROJÁRIK, DK ROH ZŤS Martin
Martin Kolesár: Slobodienka, húska divá

Host přehlídky:

Divadlo dětí Alfa Plzeň
William Shakespeare: Král Llyr

Porota

předseda : dr. František Sokol, ředitel Naivního divadla v Liberci

členové : Alena Exnarová, odborná pracovnice Muzea loutkářských kultur v Chrudimi
Pavel Kalfus, výtvarník Naivního divadla v Liberci
Jaroslav Provazník, odborný pracovník Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze
Pavel Vašíček, režisér Divadla dětí Alfa v Plzni

tajemník : Jiří Pokorný, odborný pracovník Krajského kulturního střediska v Českých Budějovicích

Ocenění

- Loutkářskému souboru C SK ROH Svitavy za inscenaci Moře
- Loutkářskému souboru TATRMANI OB Sudoměřice u Bechyně za inscenaci arménské lidové pohádky O hadu a Šivarovi
- Loutkářskému souboru PRUŽINKA ZK ROH Autobrzdy Jablonec nad Nisou za inscenaci O kočce, která chodí sama
- Loutkářskému souboru FKUFRU PKO Olomouc za inscenaci Klepy
- kolektivu Loutkářského souboru V BOUDĚ DK ROH Plzeň za tvořivou práci s marionetou v inscenaci hry lidových loutkářů Don Šajn
- Marii Poesové z Loutkářského souboru PEKUF MěKS Třeboň za dramaturgickou podnětnost při výběru textu Píseň o lásce a smrti korneta Kryštofa Rilka
- kolektivu Loutkářského souboru VŘETÉNKO ZK ROH Bytex Liberec-Vratislavice za herectví v inscenaci O kůzlátkách
- Petru Brychtovi a Pavle Foralové-Pískové z Loutkového divadla JITŘENKA ZK ROH Zbrojovka Brno za vytvoření postavy Martina v inscenaci Krakonošův les

Semináře

A - Hledání herecké osobnosti - lektorky Mirka Vydrová a Eva Kerousová

B - Mluvené slovo a loutkové divadlo - lektorka Šárka Štembergová

C - Seminář režijně inscenátorský - lektor Luděk Richter

D - Seminář pro učitelky mateřských škol, II. ročník - lektor Jiří Oudes

E - Seminář pro učitelky mateřských škol, III. ročník - lektoři Daniela Weissová a Jaroslav Ipser

Další akce

Divadelní pouť

Loutkářský soubor V BOUDĚ Plzeň - Don Šajn

Loutkářský soubor PLAMÍNEK Jihlava - O naťoukaném králi
Loutkářský soubor STAROST Prostějov - Pometlo zametlo
Loutkářský soubor FKUFRU Olomouc - Kouzelník a květinářka
Loutkářský soubor HAD Hradec Králové - Jak Kašpárek postavil dům
"Solenická Sorbóna" (specializační studium pro vedoucí loutkářských souborů pořádané ÚKVČ) - etudy a scénky
Skupina J. Dobeše, Pardubice - U holiče (pantomima)
+ drobné výstupy, písně, atrakce

39. LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM 6.-12.7. 1990

Vystupující soubory

Praha:

Divadlo KLIKA, PKO Praha
Hra vánoční aneb Nad Betlémem vyšla hvězda (lidové koledy)

Loutkářský soubor MŠ Korycanská Praha 8
O Budulínkovi (na motivy lidové pohádky)

Severočeský kraj:

Loutkářský soubor KLUBÍČKO při SKP Cvikov
Oldřich Augusta: Muzikanti

Stálé loutkové divadlo, DK odborů Elektroporcelán Louny
Ladislav Dvorský: Ruce vzhůru

Východočeský kraj:

Loutkářský soubor CUKRNEBUDEM, OKS Svitavy
Jiří Trnka - Jana Vykydalová: Zahrada

Loutkářský soubor OLASK, SK odborů Svitavy
Jitka Zelená: Zmrzlinář

Loutkářský soubor C, SK odborů Svitavy
Podle Shakespeara B. Buchlovan, K. Šefrna, J. Zelená a
P. Svobodová: Pan William (Hamlet, Sen noci svatojánské)

Západočeský kraj:

Loutkářský soubor V BOUDĚ, DK odborů Plzeň
Iva Petřinová: Poslechněte, jak bývalo

DUO JEN TAK, OŠMT ONV Klatovy
Daniel Hevier: Čmáranice a Čmáranina

Severomoravský kraj:

Loutkářský soubor Z VODY, LD MDK PB Opava
Karel Vostárek - Václav Koubek: Hra na Palečka

Jihomoravský kraj:

Loutkové divadlo JITŘENKA, ZK Zbrojovka Brno.
Eva Černá: Cirkus pro dva a jednoho klauna

Loutkové divadlo STAROST, ZV odborové organizace GALA Krasice, Prostějov
Marcelino a Boroneli, vlašští loupežníci při moři (lidový text starých loutkářů)

SSR:

Loutkářský soubor ŠUPLÍK při OB Bratislava-Rača
Anatole France - Ján Koval a Šuplík: Ostrov tučňáků

Hostné přehlídky:

Naivní divadlo Liberec
Pavel Šrut: Posvícení v Hudlicích (loutková zpěvohra na motivy her českých lidových loutkářů)

Pavel Konečný, Olomouc
Hans Arp: Na jedné noze

Porota

předseda: dr. František Sokol, ředitel Naivního divadla v Liberci

členové : Jan Borna, režisér Východočeského loutkového divadla DRAK v Hradci Králové

Vlasta Polednová, dramaturgyně Divadla Spejbla a Hurvínka v Praze

Pavel Vašíček, režisér a pedagog katedry loutkářství DAMU v Praze

Daniela Weissová, členka loutkářského souboru ČMUKAŘI OB Modřišice

tajemník: Jaroslav Provazník, odborný pracovník Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze

Ocenění

- Loutkářskému souboru C ze Svitav za nejlepší inscenaci 39. loutkářské Chrudimi - Hamlet
- Karlu Šefrnovi za mimořádný autorský podíl na inscenaci Hamlet
- Pavle Svobodové za herecký a loutkoherecký výkon v představení Pan William
- Loutkářskému souboru KLIKA z Prahy za inspirativní ztvárnění koled v inscenaci Hra vánoční
- Loutkářskému souboru V BOUDĚ z Plzně za rozvíjení marionetářské tradice

Semináře

A - Technika a kultura mluvy pro loutkáře - lektorka Šárka Štembergová

B - Výchova k herectví a loutkoherectví - lektorka Mirka Vydrová

C - Výtvarno a režie - lektor Jaroslav Milfajt

D - Dramatická výchova s nejmenšími dětmi - lektorky Nina Petrasová a Helena Švandová

E - Dramatická výchova s nejmenšími dětmi - lektorky Vlasta Gregorová, Irenka Černá, Dana Haaseová

F - Autorsko-dramatizátorský seminář - lektoři Milada Mašatová a Luděk Richter

Další akce

Divadelní pouť:

Loutkářský soubor STŘÍPEK Plzeň - O zlatém copánku

Esence Praha - Sindibád

Loutkářský soubor KUK Ratíškovice - Kašpárkův kouzelný mlýnek

Skupina 1+1 Blučina - Jak si pejsek šlapal na jazyk, O třech ušatých bratrech

LŠU Žerotín Olomouc - O Smolíčkovi, O malém štěňátku, které nemohlo usnout

Loutkářský soubor HAD Hradec Králové - Podivuhodné příběhy doktora Fausta

Loutkářský soubor VENDELÍN Hradec Králové - O rytíři Bruncvíkovi

"Solenická Sorbóna" (lout. třída konzervatoře Solenice, vedoucí Jan Dvořák) - ukázky z práce

Soubor VŽDYCKY JINAK Vsetín - Sněhurka, Zlatovláska, Karkulka

Poznámka:

Touto rozsahem nevelkou publikací jsme se snažili - byť ve skromnější podobě - doplnit řadu podobných tiskovin vydaných u příležitosti kulatých a půlkulatých ročníků Loutkářských Chrudimí. Jsou to tyto publikace :

- Deset let loutkářských Chrudimí, vydalo Krajské nakladatelství Havlíčkův Brod 1961
- 20krát Loutkářská Chrudim, Československý loutkář - zvláštní číslo, vydalo naklad. Orbis pro Přípravný výbor XX. LCH, 1971
- 25 loutkářských Chrudimí, vydal Přípravný výbor 25. loutkářské Chrudimě, 1976
- 35. loutkářská Chrudim 1986, Kulturní Chrudim, vydala školská a kulturní komise MěstNV Chrudim z pověření rady MěstNV v Chrudimi

Při sestavování této tiskoviny jsme vycházeli z podoby posledné jmenované publikace a navázali na ni ve způsobu sestavení přehledu jednotlivých ročníků chrudimské přehlídky.

MEZIČAS ANEB INTERNÉCO. Uplynulé pětiletí českého amatérského loutkářství - vydáno k 40. loutkářské Chrudimi 1991. Sestavila Alena Exnarová. Úvodní studie Luděk Richter. Grafická úprava Eva Davidová. Vydal Organizační štáb 40. LCH. Tisk Oseva Chrudim. Náklad 500 výtisků. Cena 4,- Kčs.